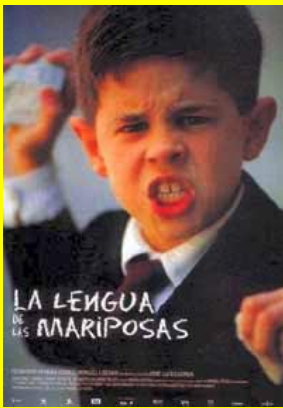

El cine i la Declaració Universal dels Drets Humans

Article 26

"1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació ha de ser gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental ha de ser obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional s'ha de posar a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior ha de ser igual per a tots d'acord amb els mèrits respectius.

"2. L'educació ha de tendir al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; ha de promoure la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i ha de fomentar les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

"3. El pare i la mare

Article 26

Dret a l'educació.

La lengua de las mariposas

Any: 1999.

Durada: 91'.

Direcció: José Luis Cuerda.

País: Espanya.

Edat: Totes les edats.

Argument: En un petit poble gallec un nen, Moncho, s'incorpora a l'escola després d'una llarga malaltia. A partir d'aquest moment comença el seu aprenentatge de les matèries escolars i de la vida, de la mà del seu amic Roque i d'un peculiar mestre. Amb l'inici de la Guerra Civil tot es trenca. En aquest nou marc, els valors i principis inculcats seran relegats, i la relació entre alumne i professor es veurà estroncada.

Suggeriments didàctics

Altres articles de la Declaració que es poden treballar: Preàmbul, 3, 18, 19, 21.

Temes: Dret a l'educació, dret a la vida, llibertat de pensament i d'expressió.

Elements de debat per a iniciar un cinefòrum:

- Són els mateixos, els valors que promou Don Gregorio i els de l'escola actual?
- Quins eren els valors que es promovien durant el franquisme?
- Els ensenyaments i el testimoni d'integritat de Don Gregorio van ser inútils?
- Per què Moncho i el seu pare insulten Don Gregorio quan se l'emporten detingut?

Altres reflexions que es poden tenir en compte:

- Una de les coses que ens transmet la pel·lícula és que el dret a l'educació no és només un dret que cal aconseguir, sinó que també cal conservar. En quins altres moments històrics i en quins països el dret a l'educació (en general o pel que fa a algun col·lectiu concret) ha patit retrocessos?
- El 1931 es va proclamar a Espanya la II República. Un dels seus principals objectius va ser l'educació. Don Gregorio representa els ideals d'aquell projecte educatiu: propugna una metodologia activa, busca despertar la curiositat dels seus alumnes i fomentar els processos reflexius. Per què el franquisme va retornar a una educació doctrinària?
- La reforma educativa de la República es va basar en l'ideari de la Institució Lliure d'Ensenyament, que advocava per una escola pública, obligatòria, laica, mixta i inspirada en la solidaritat, un ideari que la República va acompanyar de l'obertura de noves escoles, de la creació de noves places de mestres i de la millora de les seves condicions laborals, per tal de fer arribar l'educació a tot el territori. Per què l'Església Catòlica estava tan en contra d'aquest tipus d'educació?
- En què va consistir el nacionalcatolicisme? Hi ha persones que avui dia encara en defensen alguns dels seus aspectes?
- Els mestres van ser un dels objectius prioritaris de la repressió franquista: afusellats en alguns casos, d'altres inhabilitats temporalment o per sempre... En quins altres països

tenen dret preferent d'escollir el tipus d'educació que es dona als seus fills."

i moments històrics totalitarismes de dretes o d'esquerres han tingut com a objectiu de les seves represàlies els ensenyants?

● La pel·lícula exposa la repressió i les execucions extrajudicials que es van cometre en el bàndol franquista. Al bàndol republicà també hi va haver comportaments semblants? Qui van ser les principals víctimes, en aquest cas?

● Comentar aquestes paraules de Don Gregorio:

"Aquest infern del més enllà no existeix. L'odi, la crueltat: això és l'infern. De vegades l'infern som nosaltres mateixos."

"Si aconseguim que una generació, una sola generació, creixi lliure a Espanya, ningú els podrà arrencar mai la llibertat, ningú els podrà robar aquest tresor."

● Comentar les següents paraules de Manuel Rivas, l'escriptor gallec autor dels relats en els que es basa la pel·lícula (1):

"A Galícia no va ser una guerra civil, sinó una carnisseria humana. No va haver ni un mort al bàndol dels colpistes, i sí milers de morts i exiliats (republicans) o que van patir presó. Estem parlant d'un escenari límit, un holocaust, no racial, sinó polític, contra rojos i republicans."

● Comentar les següents paraules de Isabel de Francisco (publicades a la revista de cinema "Versión Original", abril 2009), referint-se al final de la pel·lícula:

"I jo em pregunto què hauria fet en les seves mateixes circumstàncies, ja que per a mi és molt fàcil treure pit i apuntar-me a la colla dels valents."

(1) www.educacion.es/redele/revista/rojas.shtml (2009)

Suggeriments generals sobre aquest article de la Declaració:

(apartat "La Declaració Universal dels Drets Humans, suggeriments didàctics")

[Article 26, dret a l'educació](#)

■ Fitxes didàctiques a [Cinema i educació](#) (enllaços a fitxes de diferents autors)

■ [Pel·lícules sobre el dret a l'educació](#)

■ [Pel·lícules sobre desaparicions i execucions extrajudicials](#)

■ [Pel·lícules sobre la Guerra Civil espanyola](#)